

Mgr. Martin Vyskočil
Policejní akademie České republiky v Praze
student doktorského studia

Trestněprávní vymezení trestného činu pojistného podvodu

Úvod

Předkládaný příspěvek zpracovává problematiku trestněprávního vymezení trestného činu pojistného podvodu s akcentem na oblast pojištění motorových vozidel. Autor se dlouhodobě věnuje poznávání a zpracovávání problematiky trestných činů pojistných podvodů v oblasti pojištění motorových vozidel, a to zejména z kriminalistického hlediska a multidisciplinárního hlediska - forenzně psychologického, kriminologického a trestněprávního.

Trestněprávní vymezení obsahuje rozbor skutkové podstaty trestného činu pojistného podvodu vč. komparace s jeho předchozí právní úpravou, vymezení trestněprávní odpovědnosti fyzických osob a právnických osob, a v neposlední řadě legislativní vymezení poškozené právnické osoby. Autor se zaměřuje na výklad a komentář jednotlivých částí trestního zákoníku v souvislosti s trestným činem pojistného podvodu, následně je provedena stručná komparace zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, s jemu předcházejícím zákonem č. 140/1961 Sb., trestní zákon. Zpracování vybraných dostupných materiálů si klade za cíl odpovědět na otázku: *Je aktuální trestněprávní úprava pojistného podvodu dostatečná?*

Hypotéza: *Aktuální trestně právní úprava trestného činu pojistného podvodu je ve vztahu k činnosti orgánů činných v trestním řízení dostatečná.*

Ke zpracování příspěvku byly využity následující metody: analytické, syntetické a komparativní. K získání nových poznatků vedly konzultace s odborníky, studium odborné literatury, judikatury a trestních spisů.

Skutková podstata trestného činu pojistného podvodu

Skutková podstata trestného činu je ve stručnosti souhrn objektivních a subjektivních znaků, které určují jednotlivé druhy trestných činů a odlišují je od sebe navzájem. Je formálním znakem trestného činu, vyjadřuje typové znaky trestného činu uvedené v trestním zákoně. Rozlišujeme dva druhy znaků skutkové podstaty trestného činu: *obligatorní* znaky - *objekt, objektivní stránka, subjekt, subjektivní stránka*, nenaplní-li čin uvedené typové znaky, není naplněna skutková podstata trestného činu; *fakultativní* znaky - nemusí být u všech skutkových podstat trestných činů, fakultativní znaky musí být splněny pouze v případech, kdy je skutková podstata přímo obsahuje (např. místo, čas jednání, využitý prostředek ke spáchání, cíl, pohnutka, motiv). Skutkové podstaty lze dále třídit podle vyjádření v zákoně (popisná, odkazovací a blanketní), podle struktury (jednoduché; složité - kumulativní/alternativní) a podle závažnosti trestného činu (základní, kvalifikovaná a privilegovaná).

K vymezení skutkové podstaty trestného činu pojistného podvodu je důležité představit předchozí i aktuální trestně právní úpravu. Aktuálně platná právní úprava

trestného činu pojistného podvodu bude podrobena detailnímu výkladu a zároveň základní komparaci s předchozí zákonnou úpravou.

Skutková podstata trestného činu pojistného podvodu byla zavedena zákonem č. 253/1997 Sb., kterým se mění a doplňuje z. č. 140/1961 Sb., trestní zákon, ve znění pozdějších předpisů, a který nabyl účinnosti dnem 1. ledna 1998 a rozšířila skutkovou podstatu trestného činu podvodu podle § 250 dříve platného trestního zákona. V důvodové zprávě k novele trestního zákona¹ je uvedeno, že zákonná úprava musí reagovat na podvodná jednání v oblasti pojišťovnictví, protože stávající skutková podstata trestného činu podvodu je nedostatečná k postihu této formy protiprávního jednání. Mimo jiné zákonodárce umožnil postihnout protiprávní jednání, kdy skutečně došlo ke vzniku škodní události bez jejího úmyslného vyvolání nebo předstírání, ale pachatel se zachová oportunisticky a využije situace tím, že vyvolaný stav pojistnou událostí udržuje v úmyslu zvýšit vzniklou škodu. Ustanovení § 250a trestního zákona se v soudní praxi aplikovalo pouze na smluvní komerční pojištění, nikoliv na zákonné pojištění, viz zákon č. 12/1997 Sb. a vyhláška 492/1991 Sb., které byly nahrazeny, s účinností od 30. 7. 1999, zákonem č. 168/1999 Sb., o pojištění odpovědnosti za škodu způsobenou provozem vozidla a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o pojištění odpovědnosti z provozu vozidla), které je povinným smluvním pojištěním, na rozdíl od předchozí právní úpravy. Podvodné jednání v souvislosti zákonným pojištěním bylo až do 30. 7. 1999, resp. 1. 1. 2000, kvalifikováno dle skutkové podstaty trestného činu podvodu dle § 250a z. č. 140/1961 Sb., trestního zákona.²

Trestný čin pojistný podvod je zařazen v hlavě IX zákona č. 140/1961 Sb., Trestní zákon pod §250 (Podvod) a skutková podstata je definována v ustanovení § 250a Pojistný podvod:

S účinností od 1. 1. 2010 byl nahrazen z. č. 140/1961 Sb., trestní zákon, (dále TZ) zákonem č. 40/2009 Sb., trestní zákoník (dále TZ1961). Dle trestního zákoníku účinného od 1. 1. 2010 se u základní skutkové podstaty, § 210 odst. 1, nevyžaduje způsobení škody, k naplnění skutkové podstaty trestného činu pojistného podvodu dojde uvedením nepravdivých nebo hrubě zkreslených údajů nebo zamlčením podstatných údajů v souvislosti s uzavíráním nebo změnou pojistné smlouvy, likvidací pojistné události nebo uplatněním práva na plnění z pojištění nebo jiného obdobného plnění.

Ustanovení podle § 210 zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, se skládá ze dvou základních skutkových podstat, § 210 odst. 1 a § 210 odst. 2, tří kvalifikovaných skutkových podstat a poslední odstavec uvádí, že příprava je trestná. Podle § 14 odst. 2 jsou trestné činy dle ustanovení § 210 odst. 1 - 4 přečinem. Podle § 14 odst. 3 jsou zločinem trestné činy dle § 210 odst. 5 a dle § 210 odst. 6 zvláště závažným zločinem. Jde o úmyslné trestné činy.

K odst. 1: ustanovení § 210 odst. 1 se vztahuje na pojištění smluvní, které může být dobrovolné nebo povinné. V současnosti je smluvní pojištění upraveno z. č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, který nabyl účinnosti od 1. 1. 2014, této právní úpravě předcházely z. č. 37/2004 Sb., o pojistné smlouvě. Mimo pojištění smluvního, základní skutková podstata zahrnuje i tzv. jiné obdobné plnění (viz § 210 odst.1 c)),

¹ Důvodová zpráva k novele trestního zákona č. 253/1997 Sb., ASPI.

² Usnesení Nejvyššího soudu sp. zn. 3 Tdo 973/2007, ze dne 12. prosince 2007.

za toho plnění je považováno například plnění dle z. č. 168/1999 Sb., o pojištění odpovědnosti z provozu vozidla, kdy má Česká kancelář pojistitelů povinnost plnit, v zákonem vymezených případech, i když je zde absence pojistné smlouvy. Skutková podstata nevyžaduje povinnost vzniku škody na majetku nebo obohacení pachatele nebo jiné osoby. K trestnosti stačí uvedení nepravdivých nebo hrubě zkreslených údajů nebo zatajení podstatných informací.

K odst. 2: základní skutková podstata podle § 210 odst. 2 rozlišuje 2 formy jejího naplnění:

- a) pachatel v úmyslu opatřit sobě nebo jinému prospěch vyvolá nebo předstírá událost, s níž je spojeno právo na plnění z pojištění nebo jiné obdobné plnění nebo
- b) pachatel stav vyvolaný pojistnou událostí udržuje, a způsobí tak na cizím majetku škodu nikoliv nepatrnou.

Škoda nikoliv nepatrná je škoda dosahující částky vyšší než 5 000,- Kč (viz § 138 trestního zákoníku). Vyvoláním pojistné události se rozumí úmyslné jednání pachatele směřující ke vzniku pojistné události, jejíž vznik postrádá znak nahodilosti. Předstíráním události je úmyslné jednání, které má za cíl vyvolat v zástupcích pojišťovny přesvědčení, že došlo ke vzniku pojistné události. Udržováním stavu vyvolaného pojistnou událostí se rozumí, že skutečně došlo k pojistné události, ale pachatel neoprávněně prodlužuje stav spojený s povinností pojistitele plnit nebo zvyšuje rozsah škody, a to v úmyslu způsobit škodu alespoň nikoli nepatrnou. Trestný čin je dokonán až způsobením nikoli nepatrné škody na cizím majetku.

K odst. 3: V případě, že byl pachatel v posledních třech letech odsouzen nebo potrestán za trestný čin pojistného podvodu, nemusí jít o trest odnětí svobody, může mu být uložen přísnější trest odnětí svobody v rozmezí šesti měsíců až tří let. Za recidivu se považuje spáchání trestného činu pojistného podvodu dle jeho obou základních skutkových podstat - § 210 odst. 1 a § 210 odst. 2., ustanovení nerozlišuje, zda byl v minulosti pachatel potrestán nebo odsouzen dle odstavce 1 nebo odstavce 2 trestního zákona.

K odst. 4: kvalifikovaná skutková podstata, jejímž znakem je vznik větší škody - dle §138 trestního zákoníku, škoda dosahující nejméně 50 000,-Kč. Ve vztahu k tomuto znaku postačí zavinění z nedbalosti (viz § 17 trestního zákoníku). Pachatel může být potrestán odnětím svobody na 1 – 5 let nebo peněžitým trestem. Vztahuje se k oběma základním skutkovým podstatám uvedených v ustanovení § 210 odst. 1 a odst. 2.¹

K odst. 5: kvalifikovaná skutková podstata, jejíž naplnění umožňuje stanovení trestu odnětí svobody na 2 - 8 let. Ve vztahu k této skutkové podstatě postačí zavinění z nedbalosti (viz § 17 trestního zákoníku). V této skutkové podstatě rozlišujeme 3 druhy přitěžujících okolností ve vztahu k pachateli:

- a) *spáchá-li čin uvedený v odst. 1 nebo 2 jako člen organizované skupiny*

K pojmu člen organizované skupiny (viz § 42 písm. o) trestního zákoníku), členem organizované skupiny se rozumí sdružení osob, v němž je provedena určitá dělba úkolů mezi jednotlivé členy sdružení a její činnost je plánovitá a koordinovaná, to

¹ JELÍNEK, Jiří a kol. *Trestní zákoník a trestní řád s poznámkami a judikaturou*. 1. vydání. Praha: Leges, 2009, s. 274-277.

zvyšuje její nebezpečnost pro společnost. Organizovaná skupina nemusí být trvalé povahy, stačí jen provedení jediného útoku.¹

b) *spáchá-li takový čin jako osoba, která má zvlášť uloženou povinnost hájit zájmy poškozeného, nebo*

Za osobu se zvlášť uloženou povinností hájit zájmy poškozeného je považována taková osoba, jejíž hlavní úlohou je péče o zabezpečení zájmu poškozeného, a to podle svého pracovního, funkčního nebo jiného právního vztahu takové osoby k poškozenému. Tato povinnost může vyplývat z právního předpisu nebo ze smlouvy. Smlouva o hmotné odpovědnosti uzavíraná mezi pracovníkem a zaměstnavatelem a rovněž tak postavení vedoucího pracovníka nezakládají tuto povinnost.²

c) *způsobí-li takovým činem značnou škodu.*

Značná škoda (viz § 138, trestního zákoníku) je škoda dosahující částky nejméně 500 000,- Kč.

K odst. 6: při naplnění této kvalifikované skutkové podstaty, hrozí pachateli trest odnětí svobody na pět až deset let. K naplnění skutkové podstaty dle odst. 6 dojde v případě, že pachatel způsobí škodu velkého rozsahu (viz § 138, trestního zákoníku), kterou je škoda dosahující částky nejméně 5 000 000,- Kč, nebo spáchá-li pachatel takový čin v úmyslu umožnit nebo usnadnit spáchání trestného činu vlastizrady (§ 309 TZ), teroristického útoku (§ 311 TZ) nebo teroru (§ 312 TZ).

K odst. 7: Příprava je trestná. Viz § 20 trestního zákoníku.³

Trestný čin pojistného podvodu (§ 210 trestního zákoníku) je ve vztahu speciality k trestnému činu podvodu (§ 209 trestního zákoníku) a poškozování cizích práv (§ 181, trestního zákoníku). Nepřekážení trestnému činu podle § 210 odst. 6 je trestné.⁴ Jednočinný souběh trestného činu pojistného podvodu a obecného ohrožení (§ 272 trestního zákoníku) je vyloučen, pokud se pachatel v úmyslu vylákat pojistné plnění dopustí jednání naplňující znaky skutkové podstaty trestného činu obecného ohrožení, bude jednání posouzeno jako trestný čin dle § 272 trestního zákoníku. Jednočinný souběh je možný s trestnými činy proti životu a zdraví, s trestnými činy porušení povinnosti při správě cizího majetku (§ 220 a § 221 trestního zákoníku), poškozování cizí věci (§ 228 trestního zákoníku), zneužívání vlastnictví (§ 229 trestního zákoníku) a krádeže (§ 205 trestního zákoníku). Výše způsobené škody je rozhodující pro posouzení zda jde o přestupek či trestný čin v případě kvalifikace dle § 210 odst. 2, v případě § 210 odst. 1 není výše škody znakem skutkové podstaty trestného činu.⁵ Trestný čin podle § 210 trestního zákoníku, není vzhledem k jeho povaze uveden

¹ JELÍNEK, Jiří a kol. *Trestní zákoník a trestní řád s poznámkami a judikaturou*. 1. vydání. Praha: Leges, 2009, s. 259.

² NOVOTNÝ, František a kol. *Trestní zákoník 2010: stav k 1. 4. 2010: komentář, judikatura, důvodová zpráva*. Praha: Eurounion, 2010, s. 390.

³ JELÍNEK, Jiří a kol. *Trestní zákoník a trestní řád s poznámkami a judikaturou*. 1. vydání. Praha: Leges, 2009, s. 274-277.

NOVOTNÝ, František a kol. *Trestní zákoník 2010: stav k 1. 4. 2010: komentář, judikatura, důvodová zpráva*. Praha: Eurounion, 2010, s. 408-411.

⁴ Viz § 367 odst. 1.

⁵ NOVOTNÝ, František a kol. *Trestní zákoník 2010: stav k 1. 4. 2010: komentář, judikatura, důvodová zpráva*. Praha: Eurounion, 2010, s. 411.

v § 163 odst. 1 trestního řádu mezi trestnými činy, k jejichž stíhání je zapotřebí souhlasu poškozeného.

Objekt trestného činu pojistného podvodu

Zákonem chráněný právní statek je majetek v užším rozsahu, ve smyslu majetkových vztahů vyplývajících ze smluvního pojištění - pojistných smluv. Jde tedy o majetek pojištěven a dalších subjektů v rozsahu pojistného plnění nebo jiného obdobného plnění.

Objektivní stránka trestného činu pojistného podvodu

Objektivní stránku skutkové podstaty trestného činu určují její obligatorní znaky - jednání, následek trestného činu a příčinný vztah mezi nimi.

V souvislosti s § 210 TZ je objektivní stránka trestného činu spatřována, ve smyslu jednání, uváděním nepravdivých nebo hrubě zkreslených údajů nebo zamlčení podstatných údajů v souvislosti zákonem taxativně vymezených situacích (*uzavírání nebo změna smlouvy; s likvidací pojistné události; při uplatnění práva na plnění z pojištění nebo jiného obdobného plnění; viz § 210 odst. 1 TZ*) a předstíráním nebo úmyslným vyvoláním pojistné události a udržováním stavu vyvolaného pojistnou událostí. (viz § 210 odst. 2).

Druhým obligatorním znakem objektivní stránky trestného činu pojistného podvodu je následek. V případě ustanovení základní skutkové podstaty, dle § 210 odst. 1, se nevyžaduje způsobení škody na majetku nebo obohacení pachatele nebo někoho jiného. K trestnosti tohoto trestného činu se nevyžaduje, aby pachatel skutečně vylákal pojistné plnění, na které mu nevznikl nárok. K naplnění této skutkové podstaty trestného činu pojistného podvodu postačí uvedení či zamlčení podstatných údajů, jde o předčasně dokonáný trestný čin ve stadiu přípravy. V ustanovení druhé základní skutkové podstaty, dle § 210 odst. 2, je požadováno splnění způsobení škody nikoliv nepatrné. Výše způsobené škody podmiňuje aplikaci kvalifikovaných skutkových podstat dle ustanovení § 210 odst. 4-6 trestního zákoníku. Příčinnou souvislost mezi jednáním a následkem je nutné posuzovat dle teorie podmínky (*conditio sine qua non*), ta zkoumá, zda by ke konkrétnímu následku došlo i tehdy, pokud by se jednání odmyslelo.

Subjekt trestného činu pojistného podvodu

Subjektem trestného činu pojistného podvodu resp. pachatelem trestného činu pojistného podvodu může být kdokoliv, nejčastěji pak jedna ze stran sjednávajících pojistnou smlouvu - pojistník, pojistitel. Pachatelem se nejčastěji subjekt stává v souvislosti s likvidací pojistné události nebo při uplatnění práva na pojistné plnění či jiné obdobné plnění. Pachatelem může být i jiná osoba a to po dohodě nebo bez dohody s pojištěným. Případy, kdy se stává pachatelem, pojišťovací zprostředkovatel nebo samostatný likvidátor pojistných událostí, nejsou výjimkou.¹ V případech pojistných podvodů v souvislosti s pojištěním motorových vozidel, jsou nezřídká pachatelé z řad opravců motorových vozidel, pronajímatelů náhradních vozidel, policistů, lékařů či jiných osob. Subjektem trestného činu pojistného podvodu může být *fyzická osoba i právnická osoba*. Pachatel může postupně naplnit i více jednotlivých

¹ NOVOTNÝ, Oto; VANDUCHOVÁ, Marie; ŠÁMAL, Pavel a kol. *Trestní právo hmotné. Obecná část*. 6. vydání, Praha: Wolters Kluwer ČR, a.s., 2010.

alternativ pojištění podvodu podle § 210 odst. 1 a 2, např. zamlčí podstatné údaje v souvislosti s uzavíráním pojištění smlouvy a poté předstírá pojišťovnou událost, anebo vyvolá událost, s níž je spojeno právo na plnění z pojištění, a poté udržuje stav vyvolaný pojišťovnou událostí v úmyslu opatřit sobě prospěch.¹

Subjektivní stránka trestného činu pojištění podvodu

Pro obě základní skutkové podstaty trestného činu pojištění podvodu dle ustanovení podle § 210 odst. 1 a odst. 2, trestního zákoníku, platí, že k trestnosti činu je třeba *úmyslného zavinění*, zákon v těchto případech výslovně nestanoví, že postačuje zavinění z nedbalosti (viz § 13 odst. 2 trestního zákoníku). V případě ustanovení uvedeném v odst. 1, není nutné dokazovat, že úmyslné jednání pachatele směřovalo ke způsobení majetkové újmy, i když ve většině případů tomu tak bude. V případě odst. 2 musí úmyslné jednání směřovat ke vzniku škody. V případě kvalifikovaných skutkových podstat podle ustanovení § 210 odst. 4-6 TZ, stačí zavinění z *nedbalosti* (viz § 17 trestního zákoníku).

Chybí-li v usnesení o zahájení trestního stíhání pro trestný čin pojištění podvodu podle § 210 trestního zákoníku popis okolností naplňujících subjektivní stránku tohoto trestného činu, jde o podstatnou vadu trestního řízení ve smyslu § 258 odst. 1 a) trestního řádu, která předcházela rozsudku I. stupně. Jde o procesní vadu, která je v řízení před soudem důvodem pro vrácení věci státnímu zástupci k došetření.²

Komparace

Cílem podkapitoly je komparovat z. č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, a předcházející právní úpravu z. č. 140/1961 Sb., trestní zákon, a stručně vymežit rozdílnost ustanovení a provést shrnutí změn po rekodifikaci trestního zákona ve vztahu k trestnému činu pojištění podvodu.

Základní skutková podstata trestného činu pojištění podvodu podle § 210 **odst. 1)** TZ se vztahuje na tzv. smluvní pojištění (dobrovolné, povinné), jehož základem je pojištění smlouva. Na rozdíl od předchozí právní úpravy, lze tuto skutkovou podstatu aplikovat od počátku na trestné činy i v souvislosti tzv. povinným ručením, i v této souvislosti je v ní ustanoven pojem – „jiné obdobné plnění“. Z. č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, na rozdíl od předchozí právní úpravy, z. č. 140/1961 Sb., trestní zákon, extenzivněji a přehledněji vyjadřuje jednotlivé formy páchaní trestného činu pojištění podvodu, ustanovené rozpětí trestních sankcí, zůstává stejné.

Druhá samostatná skutková podstata trestného činu pojištění podvodu je ustanovena **v odst. 2)** TZ, která je opět vyjádřena extenzivněji a konkrétně v porovnání s předchozí právní úpravou. V odst. 2) TZ je ustanoveno, že „*pachatel v úmyslu opatřit sobě nebo jinému vyvolá nebo předstírá..*“, rozdílně ustanovení rozlišuje předstírání od vyvolání a prospěch z protiprávního jednání může získat i jiná osoba než pachatel – „*..., kdo v úmyslu opatřit sobě nebo jinému..*“. Rozdílná je i druhá forma spáchání, kdy TZ podmiňuje naplnění skutkové podstaty, v souvislosti s udržováním stavu vyvolaného pojišťovnou událostí, a to vznikem škody nikoliv nepatrné. Zároveň TZ

¹ ŠÁMAL, Pavel a kol. *Trestní právo hmotné*. 8. vyd. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2016, s. 682.

² JELÍNEK, Jiří a kol. *Trestní zákoník a trestní řád s poznámkami a judikaturou*. 1. vydání. Praha: Leges, 2009, s. 277.

rozdílně rozšiřuje skutkovou podstatu o v ní uvedené jednání v souvislosti s „jiným obdobným plněním“.

Nově je k trestnému činu pojistného podvodu v **odst. 3)** TZ ustanovena možnost zpřísnění trestu odnětí svobody za recidivu, kterou pachatel spáchal v posledních třech letech. Hranice odnětí svobody byla stanovena na šest měsíců až tři léta.

Kvalifikovaná skutková podstata dle **odst. 4)** TZ ustanovuje vyšší spodní i horní hranici trestu odnětí svobody, 1-5 let, v případech je-li způsobena větší škoda (nejméně 50 000,- Kč). V předcházejícím trestním zákoně dle ustanovení odst. 3 byla výše trestu odnětí svobody stanovena na šest měsíců až 3 léta v případě způsobení škody nikoliv malé (nejméně 25 000,- Kč). Zákonodárce tak reflektuje současný stav, kdy výše škod roste a je zapotřebí zpřísnit trest.

K **odst. 5)** TZ: uvedené ustanovení TZ je obsahově shodné s *odst. 4)* z. č. 140/1961Sb., trestního zákona, a je rozšířen o písm. b) *...spáchá-li takový čin jako osoba, která má zvlášť uloženou povinnost hájit zájmy poškozeného*“. Osobou, která má zvlášť uloženou povinnost hájit zájmy poškozeného může být např. zaměstnanec zajišťující ochranu a bezpečnost zaměstnavateli. To je mj. v době vytváření a rozšiřování bezpečnostních útvarů pojišťoven, vhodné rozšíření kvalifikované skutkové podstaty.

K **odst. 6)** TZ: v TZ došlo ke snížení horní hranice výše trestu odnětí svobody z dvanácti na deset let, spodní hranice pět let byla ponechána. Původní znění kvalifikované skutkové podstaty trestného činu pojistného podvodu dle § 250a odst. 5, jejíž výklad je prakticky shodný s § 210 odst. 6 písm. a), bylo rozšířeno ze: *„...způsobí-li na cizím majetku škodu velkého rozsahu“* o další znak, dle § 210 TZ odst. 6 písm. b): *„...spáchá-li takový čin v úmyslu umožnit nebo usnadnit spáchání trestného činu vlastizrady (§ 309), teroristického útoku (§ 311) nebo teroru (§ 312)“*. Ve změně právní úpravy lze spatřovat úmysl zákonodárce reagovat na aktuální globální bezpečnostní rizika a umožnit jejich přísnější trestání.

Nově je v TZ, na rozdíl od předchozí právní úpravy trestního zákona, ustanoveno dle **odst. 7)** TZ, že příprava je trestná.

Závěrem, podle ustanovení § 210 TZ je možno kvalifikovat jednání naplňující skutkové podstaty trestného činu pojistného podvodu v souvislosti s pojištěním dle z. č. 168/1999 Sb., o pojištění odpovědnosti za škodu způsobenou provozem vozidla a o změně některých souvisejících zákonů, již od samotného počátku platnosti resp. účinnosti. Předchozí právní úpravy podle § 250a z. č. 140/1961 Sb., trestní zákon, umožňovala kvalifikovat takové jednání pouze v souvislosti s komerčním smluvním pojištěním, nikoliv na zákonné pojištění (viz zákon č. 12/1997 Sb. a vyhláška 492/1991 Sb.), a to až do změny právní úpravy v roce 2000. Výraznou změnou v právní úpravě je, že podmínkou naplnění skutkové podstaty trestného činu pojistného podvodu není vznik škody, jde o tzv. předčasně dokonaný trestný čin, již příprava je trestná.

Dle názoru autora, je osamostatnění skutkových podstat trestného činu pojistného podvodu pod samostatný paragraf, jejich vhodným a promyšleným doplněním a rozšířením, je přínosné a umožňuje orgánům činným v trestním řízení efektivněji stíhat trestné činy - pojistné podvody. Je důležité uvést, že odborníci¹ na trestní právo, považují za nedostatek právní úpravy, že základní skutková podstata dle

¹ Např. prof. JUDr. Jiří Jelínek, CSc.

§ 210 odst. 1 TZ nevyžaduje způsobení škody na majetku nebo obohacení pachatele nebo někoho jiného. Zákon. č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, celkově rozšiřuje trestnost podvodného jednání v souvislosti s pojištěním, ale zároveň snížil horní hranici odnětí svobody z 12 let na 10 let.

Subjekt trestného činu dle § 210 TZ a jeho trestněprávní odpovědnost

Vymezení subjektu trestného činu pojistného podvodu, z pohledu trestněprávní legislativy, je důležité pro aplikaci trestního zákona v trestním řízení. Nepochybně lze za pachatele pojistného podvodu považovat každého účastníka pojistné smlouvy. Dle § 2758 NOZ jsou účastněné osoby na pojistném vztahu (smluvní strana nebo účastník pojistného vztahu): pojistitel, pojistník, pojištěný, obmyšlená osoba a oprávněná osoba. Bezesporu lze za pachatele považovat pojistníka a fyzickou osobu jednajícím jménem pojistitele nebo za pojistitele. Pachatelem pojistného podvodu může být kdokoliv, tj. fyzická nebo právnická osoba.¹ V praxi jde zpravidla o pojištěného nebo o subjekt, který za pojištěného uzavírá či mění podmínky pojistné smlouvy, případně uvádí potřebné údaje v souvislosti s likvidací pojistné události z pověření pojištěného, nebo uplatňuje práva na plnění z pojištění nebo obdobná plnění. Ze strany pojistitele může být pachatelem osoba jednajícím za pojistitele, která uvede nepravdivé nebo hrubě zkreslené údaje či zamlčí podstatné údaje při uzavírání pojistné smlouvy o pojistném produktu (zprostředkovatel pojištění). V případě, že jde o pojistitele (pojišťovnu), přichází v úvahu trestní odpovědnost této právnické osoby i fyzických osob v podstatě pouze při uzavírání nebo změně pojistné smlouvy, kdy může uvádět nepravdivé nebo hrubě zkreslené údaje např. o pojistném plnění nebo může zamlčet podstatné údaje z pojistných podmínek souvisejících s pojistnou smlouvou.

V trestněprávní praxi se vyskytují případy, kdy kromě osob, které jsou účastníky pojistné smlouvy, existují další osoby, které se dopouštějí jednání naplňující znaky skutkové podstaty trestného činu pojistného podvodu. Otázkou je, zda tyto osoby mohou být pachateli trestného činu pojistného podvodu, v této věci se názory orgánů činných v trestním řízení i odborné veřejnosti různí. V dosavadní judikatuře Nejvyššího soudu výrazně převažují rozhodnutí, která za pachatele považují výlučně subjekt speciální (viz § 90 odst. 1, z. č. 140/1961 Sb., Trestní zákon; § 114 odst. 1, z. č. 40/2009 Sb., Trestní zákoník), tedy účastníka konkrétního soukromého pojistného vztahu.

V menšině jsou zastoupena rozhodnutí Nejvyššího soudu, která nevyjadřují nutnost, aby pachatel byl stranou pojistné smlouvy, v případě těchto rozhodnutí, lze z jejich odůvodnění dovodit, že konkrétní subjekt, aby mohl být pachatelem/spolupachatelem, musí do procesu uplatnění nároku z pojistné smlouvy **účastnit dostatečně významným způsobem**, musí se na uplatňování nároku podílet.^{2,3} Pro

¹ Srov. § 7 zákona o trestní odpovědnosti právnických osob.

² Usnesení Nejvyššího soudu sp. zn. 7 Tdo 1251/2010, ze dne 9. prosince 2010.

³ Např. dva pachatelé pojistného podvodu fingují dopravní nehodu a následně jeden z nich uplatní právo na pojistné plnění u pojistitele. V tomto případě budou oba účastníci „dopravní nehody“ trestáni za pojistný podvod ve formě spolupachatelství (§ 23 k § 210 odst. 2 TZ) i přesto, že smluvní stranou pojištění je jen jeden z nich. Per analogiam k osobě řidiče v době vzniku fingované nehody, který se aktivně podílel na uplatnění nároku z pojištění.

doplnění lze citovat usnesení Nejvyššího soudu z r. 2015 k problematice subjektu trestného činu pojistného podvodu:

„Subjektem trestného činu pojistného podvodu podle § 250a tr. zák. může být kdokoli, kdo při splnění i dalších zákonem stanovených podmínek při sjednávání pojistné smlouvy nebo při uplatnění nároku na plnění z takové smlouvy uvede nepravdivé nebo hrubě zkreslené údaje nebo podstatné údaje zamlčí. Tohoto trestného činu se tedy může dopustit i osoba, která sice není přímým účastníkem pojistných smluv a která telefonicky či písemně oznámí příslušné pojišťovně škodní událost, jejíž průběh popíše vědomě odlišně od skutečnosti za účelem vyplacení pojistného plnění účastníkovi pojistné smlouvy.“¹

Z uvedeného je zřejmé, že ani názorová platforma Nejvyššího soudu, není v otázce vymezení subjektu trestného činu pojistného podvodu v případech smluvního typu pojištění zcela jednotná, jakkoli rozhodnutí vyžadující subjekt speciální jednoznačně převažují.² Nejvyšší soud ve své praxi vykládá subjekt trestného činu pojistného podvodu dílem restriktivně a dílem extenzivně.

Nastíněná problematika vymezení subjektu trestného činu pojistného podvodu přesahuje rámec zpracovávaného příspěvku. Autor se přiklání k extenzivnějšímu vymezení subjektu trestného činu pojistného podvodu, v případě pojistných podvodů v segmentu pojištění vozidel, je častým jevem, že subjekty, které nejsou účastníky pojistné smlouvy, jednoznačně naplňují znaky skutkové podstaty této trestné činnosti.

Trestněprávní odpovědnost fyzických osob

Trestní odpovědnost je povinnost pachatele trestného činu nést nepříznivé právní důsledky (trestní sankce), předpokladem trestní odpovědnosti je vždy protiprávní jednání. Dalším předpokladem trestní odpovědnosti je způsobilost nést důsledky, trestní odpovědnost je reakcí na to, co se stalo v minulosti, ale důsledky míří do budoucnosti. Základem trestní odpovědnosti je trestný čin, u mladistvých provinění. V trestně právní teorii rozlišujeme 2 druhy trestní odpovědnosti podle subjektu, který spáchal trestný čin - fyzická osoba nebo právnická osoba. U trestní odpovědnosti fyzických osob (dále FO) je *uplatňována zásada individuální odpovědnosti fyzických osob a zásada souběžné nezávislé trestní odpovědnosti fyzických a právnických osob* (dále PO).

Do konce roku 2011 bylo trestní právo založeno pouze na individuální trestní odpovědnosti za vlastní jednání, neznalo odpovědnost právnických osob. Od přijetí z. č. 418/2011 Sb., zákon o trestní odpovědnosti právnických osob a řízení proti nim (dále ZTOPO),³ platí stále trestní odpovědnost FO a u většiny trestných činů také trestní odpovědnost PO. Trestní odpovědnosti FO a PO jsou na sobě nezávislé, zásada individuální odpovědnosti fyzických osob (která samostatně existovala

Spolupachatelem pojistného podvodu proto může být účastník dopravní nehody, zaměstnanec pojišťovny nebo osoba jednající za pojistitele, policista provádějící šetření na místě dopravní nehody, lékař aj.

¹ Usnesení Nejvyššího soudu sp. zn. 6 Tdo 1072/201, ze dne 25. listopadu 2015.

² ŽDÁRSKÝ, Zbyněk. K problematice subjektu trestného činu pojistného podvodu. *Trestněprávní revue*. 2010, č. 12, Praha: C. H. Beck, 2010, s. 375-382.

³ Zákon č. 418/2011 Sb., Zákon o trestní odpovědnosti právnických osob a řízení proti nim; v účinnosti od 1. 1. 2012. Novelizován zákonem č. 183/2016 Sb., v účinnosti od 1. 12. 2016.

do přijetí ZTOPO) se však stále uplatňuje tam, kde trestní odpovědnost PO není možná. Trestné činy, kterých se mohou dopustit PO, jsou vymezeny v ustanovení § 7 ZTOPO, kde je stanovena obecná odpovědnost právnických osob za všechny trestné činy s výjimkou taxativního negativního výčtu zločinů a přečinů, u nichž nepřichází trestní odpovědnost právnických osob v úvahu.

Další důležitou zásadou je *zásada odpovědnosti za zavinění*, trestní odpovědnost fyzických osob závisí mj. na existenci určitého psychického vztahu ke skutečnostem, které zakládají zavinění trestného činu. Tento vztah určuje subjektivní stránku trestného činu a v závislosti na jeho obsahu mluvíme o úmyslu či nedbalosti. Trestní odpovědnost FO a PO je souběžná a nezávislá.

Trestní odpovědnost je v trestním právu vymezena v ustanoveních § 12 až 27, z. č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, trestní zákoník ustanovuje dvě základní zásady: zásada zákonnosti a zásada subsidiarity trestní represe.

Zásada zákonnosti stanoví, že jen trestní zákon vymezuje trestné činy a stanoví trestní sankce, které lze za jejich spáchání uložit.

Zásada subsidiarity trestní represe říká, že trestní odpovědnost pachatele a trestněprávní důsledky s ní spojené lze uplatňovat jen v případech společensky škodlivých, ve kterých nepostačuje uplatnění odpovědnosti podle jiného právního předpisu. Tato zásada lze vyložit následujícím způsobem:

- a) Trestní odpovědnost má být vyhrazena jen pro nejzávažnější společensky škodlivé činy. Jde o případy společensky škodlivé, přičemž společenská škodlivost je dána významem chráněného zájmu, který byl činem dotčen, způsobem provedení činu a jeho následky, okolnostmi, za kterých byl čin spáchán, osobou pachatele, mírou jeho zavinění a jeho pohnutkou, záměrem nebo cílem.¹
- b) Nepostačuje uplatnění odpovědnosti podle jiného právního předpisu, např. u majetkového deliktu náhrada škody podle civilního práva, sankce za přestupek či jiný správní delikt. Avšak nelze výše uvedené vykládat tím způsobem, že trestní odpovědnost je vyloučena, pokud paralelně existuje jiný druh odpovědnosti. Souběžné uplatnění trestní odpovědnosti s jiným druhem odpovědnosti je možné. Jde o tzv. zásadu ultima ratio (omezení aplikace trestního práva na případy nejnutnější). „*Tento princip zdůrazňuje, že trestní právo se má uplatnit pouze tam, kde jiné prostředky z hlediska ochrany práv se jeví jako nedostatečné, neúčinné nebo nevhodné. Z tohoto důvodu trestněprávní prostředky doplňují ochranu poskytovanou normami jiných odvětví práva.*“²

Zásada subsidiarity trestní represe je trestněprávní zásadou, jejíž důležitost opakovaně potvrdil Ústavní soud. V případě pojistných podvodů může tato zásada výrazně limitovat trestní odpovědnost pachatele.

V souvislosti s trestní odpovědností je nutné zmínit tzv. okolnosti vylučující protiprávnost, jde o takové okolnosti, které pachatele činu jinak trestného zbavují trestní odpovědnosti. Jednání za těchto okolností od počátku není trestné, protože schází protiprávnost.³

¹ Viz § 39 odst. 2 TZ.

² Usnesení Nejvyššího soudu sp. zn. 5 Tdo 17/2011, ze dne 19. ledna 2011.

³ Dle § 28 - § 32 z. č. 40/2009 Sb., Trestní zákoník.

V případě pojistného podvodu se samotný vznik škody nevyžaduje, postačí uvedení klamavého údaje nebo zamlčení podstatného údaje při sjednávání pojištění. U pojistného podvodu zákonodárce kriminalizuje nikoliv pouze škodní následek, ale zejména jednání mající škodní potenciál. Trestní odpovědnost je tu předsouvána, postihováno je již ohrožení majetkových práv pojišťovny. Škoda je pouze okolností podmiňující použití vyšší trestní sazby. K dovození trestní odpovědnosti konkrétní fyzické osoby musí být dán důkazně podložený závěr, že tato osoba svým jednáním naplnila objektivní stránku trestného činu, který je předmětem trestního řízení (jednání, následek, kam patří pojmy jako škoda, úkor, prospěch, jakož i příčinná souvislost), a subjektivní stránka (zavinění).

Po subjektivní stránce se vyžaduje alespoň nepřímý úmysl. Ve výroku o vině, tedy v tzv. skutkové větě odsuzujícího rozsudku, jímž byl pachatel uznán vinným trestným činem pojistného podvodu spáchaným v nepřímém úmyslu, proto musí být uvedeny takové skutkové okolnosti, které odůvodňují existenci této formy úmyslného zavinění a umožňují její odlišení od zavinění v podobě vědomé nedbalosti podle § 16 odst. 1 písm. a) TZ. Srov. přiměřeně TR NS 42/2008-1053. Vzhledem k tomu, že k trestní odpovědnosti za trestný čin podle § 210 odst. 1, na rozdíl od obecného trestného činu podvodu podle § 209, není třeba vzniku škody, a to jak majetkové, tak případně nemajetkové povahy, nemusí ani úmysl pachatele k takové škodě směřovat, i když zpravidla tomu tak bude.¹ Ustanovení o zavinění k okolnosti zvlášť přitěžující dle § 17 TZ ve věci pojistného podvodu lze aplikovat na kvalifikované skutkové podstaty § 210 odst. 4 až 6 TZ, kdy ve vztahu k výši škody (k odst. 4 - větší škoda; k odst. 5 - značná škoda; k odst. 6 - škoda velkého rozsahu) resp. následku, postačí zavinění z nedbalosti, stejně tak postačí zavinění z nedbalosti u „osoby, která má zvlášť uloženou povinnost hájit zájmy poškozeného“ dle § 210 odst. 5 b) TZ. Pachatelem trestného činu pojistného podvodu je ten, kdo svým jednáním naplnil znaky skutkové podstaty trestného činu pojistného podvodu dle § 210 TZ, a to i ve vývojovém stadiu trestného činu - přípravy. Účastenství je, dle § 24 odst. 1 TZ v souvislosti s § 210 odst. 1, 2 TZ, trestné pouze za předpokladu, že jednání pachatele – účastníka pojistné smlouvy (pojistného vztahu) dosáhne stadia pokusu nebo dokonání trestného činu. Fyzická osoba je trestně odpovědná pouze v případě, že dovršila 15. rok svého věku, je přičetná resp. není nepřičetná a v době spáchání činu mohla rozpoznat jeho protiprávnost nebo ovládat své jednání.

Trestněprávní odpovědnost právnických osob

Zákon č. 418/2011 Sb., o trestní odpovědnosti právnických osob a řízení proti nim (dále ZTOPO) je speciálním právním předpisem doplňujícím trestní zákoník a trestní řád, z toho důvodu je rozdělen na části: hmotněprávní a procesní. V hmotněprávní části je upravena působnost zákona, trestní odpovědnost, tresty a ochranná opatření. Procesní část obsahuje specifická ustanovení o trestním řízení proti právnickým osobám. Tento zákon zavedl doposud neznámou tzv. kolektivní odpovědnost za protiprávní jednání v oblasti trestního práva. Do 1. 1. 2012 byla

¹ DRAŠTÍK, Antonín. *Trestní zákoník: komentář*. § 210 Pojistný podvod, JUDr. Žďárský Zbyněk. Praha: Wolters Kluwer, 2015.

respektována trestněprávní zásada - *societas delinquere non potest*,¹ a trestní odpovědnosti podléhali pouze jednotlivci.

Právní osobu je, dle ustanovení § 20 NOZ, organizovaný útvar, o kterém zákon stanoví, že má právní osobnost nebo jehož právní osobnost zákon uzná. Právní osoba může bez zřetele na předmět své činnosti mít práva a povinnosti, které se slučují s její právní povahou. Pojmeme právní osobnost rozumíme způsobilost mít v mezích právního řádu práva a povinnosti a PO má právní osobnost od svého vzniku do svého zániku. *Zákon o trestní odpovědnosti právnických osob se nevztahuje na trestní odpovědnost fyzických osob, a to ani podnikatelů - fyzických osob*, někdy označovaných souhrnně jako osoby samostatně výdělečně činné. Obecná právní úprava jednotlivých druhů právnických osob je obsažena v ust. § 118 a následující NOZ.

Právní osoby jsou odpovědné za své jednání s výjimkami uvedenými v § 6 ZTOPO - Česká republika a územní samosprávné celky při výkonu veřejné moci, přičemž majetková účast uvedených druhů PO nevyklučuje trestní odpovědnost takové PO.

V případě trestní odpovědnosti PO je zákonodárcem zakotvena zásada teritoriality, čin musí být spáchán na území ČR² (viz z. č. 312/2001 Sb., O státních hranicích) a zároveň musí PO alternativně splňovat uvedené: sídlo v ČR; na území ČR je umístěn podnik nebo organizační složka; na území ČR vykonává svoji činnost; na území ČR má majetek. Na základě uvedeného lze rozlišovat PO české a zahraniční, a to dle sídla společnosti. Účastenství je upraveno obdobně s § 4 odst. 3 a 4 TZ. Zásada personalit stanoví, že trestnost činu se posuzuje i v případech, kdy je čin spáchán v cizině, jež spáchala právnická osoba mající sídlo v ČR. Zásada univerzality je upravena dle § 4 ZTOPO (mj. taxativní výčet TČ, kdy není relevantní sídlo PO; TČ proti státu) a dle § 5 ZTOPO je upravena působnost stanovená mezinárodní smlouvou.

Základy trestní odpovědnosti právnických osob jsou ustanoveny v § 7 - 13 ZTOPO. Trestnými činy se pro účely tohoto zákona rozumí zločiny nebo přečiny uvedené v trestním zákoníku, s výjimkou taxativně uvedených TČ uvedených v ustanovení § 7 ZTOPO. Trestný čin **pojistný podvod** dle § 210 TZ nepatří k trestným činům, za něž nemůže být PO odpovědná, ve vztahu k této trestné činnosti bezpochyby **existuje trestní odpovědnost právnických osob**. PO se může dopustit všech forem trestného činu, tedy přečinu, zločinu i zvláště závažného zločinu. Pojistného podvodu se mohly dopustit právnické osoby i před novelizací ZTOPO, provedenou zákonem č. 183/2016 Sb., kdy byl § 210 TZ zahrnut do taxativního pozitivního výčtu trestných činů v § 7 ZTOPO. V předchozí právní úpravě by v § 7

¹ Společnost (myšleno lidské společenství jako celek) nemůže spáchat trestný čin (jednat protiprávně).

² Usnesení Nejvyššího soudu sp. zn. 11 Tdo 72/2010, ze dne 21. 12. 2010.

Pokud jednal obviněný v úmyslu vylákat pojistné plnění na pojistiteli a telefonicky oznámil na zákaznické lince poškozené společnosti pojistnou událost, pak místně příslušným k projednání a rozhodnutí věci je soud, v jehož obvodu se nachází pobočka poškozené společnosti, do které jsou směřovány a přijímány hovory o oznámení pojistných událostí a ve které následně dochází i k vyřizování těchto událostí.

ZTOPO zakotven, na rozdíl od současné právní úpravy, pozitivní výčet trestných činů, kterých se může dopustit právnická osoba.

Spáchání trestného činu právnickou osobou vyžaduje splnění uvedených předpokladů:¹

- jde o čin protiprávní;
 - protiprávní čin je spáchán v jejím zájmu anebo v rámci její činnosti
 - protiprávní čin je spáchán osobou (orgánem právnické osoby) uvedenou v § 8 odst. 1 písm. a), b), c) nebo d);
- musí být přičitatelný právnické osobě podle § 8 odst. 2 (popř. 3, 4)
- nejsou přítomny vyvíňující důvody uvedené v § 8 odst. 5.²
 - *Trestným činem spáchaným právnickou osobou je protiprávní čin spáchaný v jejím zájmu nebo v rámci její činnosti, jestliže ho lze přičítat podle § 8 odst. 2, příp. § 8 odst. 3, 4, ZTOPO.*
 - *Trestní odpovědnost právnické osoby za spáchání trestného činu, který by jí bylo možné přičíst v souladu s § 8 odst. 1 písm. a) až d), odst. 2 písm. a) a b) zákona č. 418/2011 Sb., o trestní odpovědnosti právnických osob a řízení proti nim, ve znění pozdějších předpisů, je vyloučena, jestliže jednání obviněného jako fyzické osoby nebylo správně právně kvalifikováno jako trestný čin.³*

Podle ustanovení § 8 odst. 5 se právnická osoba trestní odpovědnosti zproští, pokud vynaložila veškeré úsilí, které na ní bylo možno spravedlivě požadovat, aby spáchání protiprávního činu osobami uvedenými v § 8 odst. 1 zabránila. V této souvislosti se jeví problematická neurčitost výkladu termínů „veškeré úsilí“ a „spravedlivě vyžadovat“, dále také nesprávné použití termínu „zproští“, kdy z hlediska subjektivní odpovědnosti je terminologicky správně – vyvinut se. U odborné veřejnosti se o trestní odpovědnosti právnických osob hovoří jako o zvláštním druhu subjektivní odpovědnosti právnických osob. Obecně lze uvést, že „veškeré úsilí“ bude vynakládat ta právnická osoba, která bude dodržovat nejen zákony, ale i ostatní právní předpisy a také vydané a kontrolované vnitřní předpisy, které vydala (např. etický kodex, pracovní řád, pravidla pro archivaci a skartaci dokumentů, instituce compliance specialisty, podnikového ombudsmana apod.). Právnická osoba musí provádět kontrolu dodržování výše uvedených dokumentů, provádět pravidelná školení a přezkušování odpovědných osob. Musí být rozlišována povaha dané právnické osoby, jiná pravidla podnikání bude mít finanční ústav, nemocnice nebo právnické osoby, jakožto společnosti s ručením omezeným, skládající se ze tří fyzických osob.⁴ Obecně lze shrnout, že nejsou důležitá pouze preventivní opatření, ale zejména opatření kontrolní a reaktivní směřující k zamezení nebo odvrácení následků spáchaného trestného činu.

¹ FENYK, Jaroslav; SMEJKAL, Ladislav; BÍLÁ, Irena. *Zákon o trestní odpovědnosti právnických osob a řízení proti nim. Komentář 2.*, podstatně přepracované a doplněné vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2018, s. 36.

² Novelou ZTOPO provedenou z. č. 183/2016 Sb., byl z původního znění tohoto ustanovení s účinností od 1. 12. 2017 vypuštěn speciální znak objektivní stránky „jménem“ právnické osoby.

³ Usnesení Nejvyššího soudu spis. zn. 8 Tdo 972/2016, ze dne 27. 9. 2016.

⁴ JELÍNEK, Jiří a kolektiv. *Trestní odpovědnost právnických osob – pět let poté*. Praha: Leges, 2017, s. 37-48.

Formálními znaky skutkové podstaty trestného činu právnické osoby jsou, vedle protiprávnosti, také objekt trestného činu, kumulativní objektivní stránka trestného činu (základní a speciální), subjektivní stránka trestného činu a subjekt trestného činu (primární, sekundární a terciální). *Speciální objektivní stránkou se rozumí, že čin byl spáchán v zájmu právnické osoby nebo v rámci činnosti právnické osoby.* Pokud je čin spáchán *proti zájmům právnické osoby nebo na její úkor, nelze dovodit trestní odpovědnost právnické osoby* a bude uplatněna pouze trestní odpovědnost jednatelky fyzické osoby. Subjektem trestného činu může být jen právnická osoba, které se přičítá jednání jiného subjektu - fyzické osoby uvedené v § 8 ZTOPO¹. Subjekt dělíme na primární - PO, sekundární - FO s významným vztahem k PO viz § 8 odst. 1 a) až c) a terciální - osoba zaměstnanec - § 8 odst. 1 d). Trestní odpovědnost primárního subjektu není závislá na tom, zda je usvědčen sekundární či terciální subjekt ze spáchání trestného činu. Každá z uvedených osob může spáchat protiprávní čin samostatně, ale mohou také jednat společně (současně nebo postupně), až ve svém souhrnu vytvoří trestněprávně relevantní skutek, který naplní znaky protiprávního činu spáchaného jménem právnické osoby nebo v jejím zájmu a v rámci její činnosti.²

Zavinění právnické osoby ve vztahu k některému z trestných činů, negativně vymezených ust. § 7 ZTOPO, je dokazováno nepřímou, prostřednictvím zavinění (úmysl-nedbalost) fyzických osob, které za právnickou osobu jednájí. Subjektivní stránka trestného činu může být v případě PO kumulativního charakteru. Právnická osoba nemá vlastní vůli a nemůže jí sama navenek projevovat, jednání právnické osoby představují tzv. odvozené projevy vůle, které činí subjekty uvedené v § 8 odst. 1 písm. a) až d). Zatímco u osob uvedených v § 8 odst. 1 písm. a) až c), tomu tak není, v případě, odpovědnosti PO za jednání zaměstnanců půjde o kumulativní subjektivní stránku, viz § 8 odst. 2 písm. b). Právnické osobě se bude přičítat nejzávažnější forma zavinění zjištěná u zaměstnanec nebo osob uvedených v § 8 odst. 1 písm. a) až c). Mezi těmito osobami z hlediska trestní odpovědnosti FO může jít o některou z forem trestné součinnosti, zatímco ve vztahu k trestní odpovědnosti PO nikoliv.

Právní následky projevu vůle ve formě úmyslného nebo nedbalostního zavinění FO se přičítají přímo nebo nepřímou právnické osobě jako subjektu práva³. Přičitatelnost trestného činu právnické osoby je ustanovena § 8 odst. 2 ZTOPO, kdy se vychází z toho, že v činnosti každé PO má významnou roli FO. V českém právu platí zásada *nulum crimen sine culpa*, je nutné, aby tento princip byl zachován a i v případě trestní odpovědnosti PO, a proto je nutné vyloučit objektivní odpovědnost.⁴ Trestní odpovědnosti právnické osoby nebrání, nepodaří-li se zjistit, která konkrétní fyzická osoba jednala způsobem uvedeným v odstavcích 1 a 2 ust. § 8 ZTOPO. Rozhodná skutková zjištění ovšem musí i v tomto případě poskytovat dostatečný podklad ke spolehlivému závěru, že určitá fyzická osoba - byť neznámá či neztotožněná - spáchala protiprávní čin jménem trestně odpovědné právnické osoby, v jejím zájmu nebo v rámci její činnosti, že si tak počínala v postavení vyžadovaném podle § 8 odst. 1 písm. a) až d) ZTOPO a že vzhledem k tomu lze přičítat spáchání

¹ Usnesení Nejvyššího soudu sp. zn. 8 Tdo 627/2015, ze dne 24. listopadu 2015.

² ŠÁMAL, Pavel a kol. *Trestní právo hmotné*. 8. vyd. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2016, s. 485.

³ FENYK, Jaroslav; SMEJKAL, Ladislav; BÍLÁ, Irena. *Zákon o trestní odpovědnosti právnických osob a řízení proti nim. Komentář*. 2., podstatně přepracované a doplněné vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2018, s. 39-40.

⁴ ŠÁMAL, Pavel a kol. *Trestní právo hmotné*. 8. vyd. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2016, s. 500.

trestného činu PO ve smyslu § 8 odst. 2 ZTOPO.¹ Novela zákona je postavena na možnosti vyvinění právnické osoby, prokáže-li se, že vynaložila veškeré úsilí, které na ní bylo možno spravedlivě požadovat, aby spáchání protiprávního činu osobami uvedenými v odstavci 1 zabránila, viz § 8 odst. 5 ZTOPO.

ZTOPO upravuje jednání právnických osob, které jim lze z hlediska jejich trestní odpovědnosti za trestné činy, viz ust. § 7 ZTOPO, přičítat ve smyslu ust. §8 ZTOPO. Podle ust. § 9 odst. 1 ZTOPO je pachatelem trestného činu je právnická osoba, které lze přičítat porušení nebo ohrožení zájmu chráněného trestním zákonem způsobem uvedeným v tomto zákoně. Pachatelem je i právnická osoba, která k provedení činu užila jiné právnické nebo fyzické osoby, čímž je i ve vztahu k právnické osobě zakotveno tzv. nepřímé pachatelství. Užitá fyzická nebo právnická osoba není odpovědná vůbec (př. nedostatek věku či přičetnosti u FO, skutkový omyl aj.) nebo jen omezeně. Ve smyslu ust. § 9 odst. 3 ZTOPO je trestným činem právnické osoby spáchaným ve spolupachatelství s jinou FO nebo PO protiprávní čin, který je za podmínek § 8 odst. 1, 2 ZTOPO, příp. i s § 8 odst. 3 nebo 4 ZTOPO, přičítán právnické osobě a jenž byl současně spáchán jejím společným jednáním s jinou fyzickou osobou (jinou než uvedenou v § 8 odst. 1 písm. a) - d) ZTOPO) nebo jinou právnickou osobou.² Trestní odpovědností právnické osoby není dotčena trestní individuální odpovědnost fyzických osob uvedených v § 8 odst. 1 ZTOPO a trestní odpovědností těchto osob není dotčena trestní odpovědnost právnické osoby. Byl-li čin spáchán společným jednáním více osob, z nichž alespoň jedna je osoba právnická, odpovídá každá z nich, jako by trestný čin spáchala sama.

V případě právnické osoby (např. spol. s r.o. nebo a.s.), kdy bude právnické osobě přičítáno pouze trestné jednání jediného jednatele, který je zároveň jediným společníkem (jediným členem představenstva nebo jediným akcionářem), povede se trestní stíhání proti tomuto jednatele a současně proti právnické osobě, nepůjde však o trestnou součinnost. Trestnou činnost ve formě účastenství (organizátorství, návod nebo pomoc) lze spáchat, pouze pokud se hlavní pachatel o trestný čin alespoň pokusil, v opačném případě by tato jednání mohla být posouzena jen jako příprava k trestnému činu, pokud by v konkrétním případě byla příprava trestná. *V případě trestného činu pojistného podvodu je příprava trestná podle § 210 odst. 7 TZ.*

Jde-li o trestný čin pojistného podvodu spáchaný ve prospěch obchodní společnosti, nevyžaduje se, aby pachatel-fyzická osoba měl nějakou zvláštní způsobilost nebo postavení. Není zejména nutné, aby byl oprávněn jednat jménem obchodní společnosti jako její statutární orgán nebo z jiného titulu, proto pachatelem trestného činu může být kdokoli. To platí i v případě, že pachatelem je společník obchodní společnosti. Trestní odpovědnost za vylákání plnění z úmyslně vyvolané pojistné události tedy není dotčena tím, že pachatel, který takovou pojistnou událost nahlásil a na jejím podkladě uplatnil nárok na pojistné plnění, není statutárním orgánem ani jinou osobou oprávněnou jednat jménem (resp. v zastoupení) obchodní společnosti, v jejíž prospěch mělo být pojistné plnění poskytnuto.³

¹ Srov. Usnesení Nejvyššího soudu sp. zn. 3 Tdo 487/2018, ze dne 28. 6. 2018.

² ŠÁMAL, Pavel a kol. *Trestní právo hmotné*. 8. vyd. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2016, s. 503.

³ DRAŠTÍK, Antonín. *Trestní zákoník: komentář*. § 210 Pojistný podvod, JUDr. Žďárský Zbyněk. Praha: Wolters Kluwer, 2015.

Problematika přičitatelnosti odpovídá v případě trestné činnosti pojistných podvodů s její univerzální zákonnou úpravou s tím, že trestný čin pojistného podvodu podle ustanovení § 210 z. č. 40/2009 Sb, Trestní zákoník, *řadíme mezi trestné činy, za jejichž spácháním vzniká mj. trestní odpovědnost právnických osob*. Pojistného podvodu se dopustí právnická osoba, když se některá z osob, uvedených v § 8 odst. 1 ZTOPO, dopustí zaviněného protiprávního činu, který naplní znaky skutkové podstaty § 210 TZ (srov. § 7 ZTOPO), budou zásadně naplněny znaky uvedené v ust. § 8 odst. 2 pro přičtení takového činu právnické osobě a použití ustanovení § 8 odst. 5 nebude zpravidla přicházet v úvahu. Trestní odpovědnosti takové právnické osoby nebude bránit, nepodaří-li se zjistit, která konkrétní fyzická osoba jednala způsobem uvedeným v odst. 1, 2 § 8 ZTOPO. Trestný čin pojistného podvodu je také spáchán právnickou osobou, pokud souvisí s předmětem její činnosti nebo podnikáním, v případě pojistných podvodů půjde nejčastěji o opravy silničních vozidel, opatřování náhradních dílů, vyřizování pojistných událostí, zprostředkování pojištění apod. V takovém případě nezáleží na tom, zda z protiprávního činu spáchaného v rámci její činnosti má právnická osoba nějaký prospěch nebo výhodu, tedy zda je čin spáchán v jejím zájmu. Avšak je nutné, že znak v rámci její činnosti je nutné vykládat restriktivně a z hlediska smyslu a účelu ZTOPO.

Zásada přechodu trestní odpovědnosti pachatele, právnické osoby, na právního nástupce dle § 10 ZTOPO. Trestní odpovědnost právnické osoby přechází na všechny její právní nástupce. V případě přechodu trestní odpovědnosti na více právních nástupců právnické osoby, přihledne soud při rozhodování o druhu a výměře trestu nebo ochranného opatření i k tomu, v jakém rozsahu na každého z nich přešly výnosy, užitky, a jiné výhody ze spáchaného trestného činu, případně i k tomu, v jakém rozsahu kterýkoliv z nich pokračuje v činnosti, v souvislosti s níž byl spáchán trestný čin. Na ukládání úhrnného, souhrnného a společného trestu právnímu nástupci se obdobně užití ustanovení trestního zákona, nepůjde-li aplikovat takový postup vzhledem k povaze právního nástupnictví nebo z jiných důvodů, soud uloží samostatný trest. Obdobně bude soud postupovat v případech, že dojde ke zrušení právnické osoby po pravomocném skončení trestního stíhání. Ustanovení § 11 až § 13 ZTOPO dále upravují účinnou lítost, promlčení trestní odpovědnosti a vyloučení z promlčení.

Zákon upravující trestní odpovědnost právnických osob a řízení proti nim je bezesporu velkým přínosem ve vztahu k trestnímu řízení v případech pojistných podvodů, kdy bylo často problematické dokazovat vinu konkrétního pachatele. Autor považuje tuto právní úpravu za přínosnou ve vztahu k trestné činnosti pojistných podvodů. Nelze však opominout, že ve vztahu ZTOPO a novele zákona provedené zákonem č. 183/2016 Sb., jsou vedeny diskuze napříč odbornou společností, kdy zaznívá kritika přijaté právní úpravy za její nekonceptčnost, protože zákonodárce pominul důležité problémy trestní odpovědnosti právnických osob a jejich sankcionování, zejména otázku přičitatelnosti, která je základem posuzování viny ve vztahu k právnické osobě. Rozsah odborné diskuze odpovídá významu legislativní změny.¹

¹ Např. GVOZDEK, Filip. Zamyšlení nad novelou zákona o trestní odpovědnosti právnických osob. *Bulletin advokacie*. 2016, 11, s. 42-45.

ŽDÁRSKÝ, Zbyněk. K trestní odpovědnosti právnických osob v ČR nejen z pohledu Nejvyššího státního zastupitelství. *Státní zastupitelství*. 2017, 1, s. 8-20.

Podle Jelínka¹ není přijatá právní úprava přesná, jasná a určitá, a tím přenáší nežádoucím způsobem odpovědnost za trestní postih na orgány trestní právo aplikující, místo, aby řešení bylo obsaženo především ve znění příslušného zákona. S ohledem na rozsah problematiky trestně právní odpovědnosti právnických osob, rozsah předkládaného článku a jeho maximálnímu textovému rozsahu, autor úmyslně nezpracovává problematiku do konkrétních detailů, ačkoliv by si to téma k trestněprávní odpovědnosti právnických osob zcela jistě zasloužilo. Cílem autora bylo průřezově postihnout trestněprávní úpravu pojistného podvodu a verifikovat stanovenou hypotézu.

Poškozená právnická osoba

Poškozeným v případě spáchání pojistného podvodu bude pojistitel, resp. právnická osoba, pojišťovna či jiná instituce, která je oprávněna provozovat pojišťovací činnost dle zvláštního zákona. Subjekty oprávněné podnikat v pojišťovnictví na území České republiky musí splňovat podmínky uvedené v z. č. 277/2009 Sb., o pojišťovnictví. Nejčastěji bude poškozenou právnickou osobou pojišťovna poskytující smluvní pojištění. Pojištění je druhem zabezpečení proti následkům nahodilých událostí, které jsou kryty pojistnou smlouvou. Výjimkou je povinné smluvní pojištění odpovědnosti za škodu způsobenou provozem vozidla, které poskytuje ochranu poškozeným, a to i před úmyslným jednáním pojištěného. Jde o majetkový závazkový právní vztah upravený do 31. 12. 2013 v z. č. 37/2004 Sb., o pojistné smlouvě a o změně souvisejících zákonů, a od 1. 1. 2014 v z. č. 89/2012 Sb., občanský zákoník.

Další poškozenou právnickou osobou je Česká kancelář pojistitelů, která je právnickou osobou se sídlem v Praze a lze ve vztahu k ní využít právo na uplatnění nároku na jiné obdobné plnění, než je plnění z důvodu vyplývajícího z pojistné smlouvy, to se týká např. z. č. 168/1999 Sb., o pojištění odpovědnosti z provozu vozidla, podle něhož musí Česká kancelář pojistitelů plnit v případech vymezených zákonem poškozeným, aniž existuje pojistná smlouva (srov. § 9, § 18 a násl., a zejména § 24 a násl. zák. č. 168/1999 Sb.). Poškozený má právo uplatnit svůj nárok na plnění podle § 6 zák. č. 168/1999 Sb. V tomto případě u České kanceláře pojistitelů jako profesní organizace pojistitelů, jedná-li se o nárok na plnění z garančního fondu podle § 24 zák. č. 168/1999 Sb. Pro účely uvedeného zákona se Česká kancelář pojistitelů považuje za tuzemskou pojišťovnu a na její činnost se přiměřeně použijí ustanovení zákona č. 277/2009 Sb., o pojišťovnictví. Kancelář se zapisuje do obchodního rejstříku.²

Objektem trestného činu pojistného podvodu je ochrana sjednaných pojistných smluv a plnění z nich, tedy cizí majetek, konkrétně majetek pojištěven (pojistitelů) a dalších subjektů poskytujících pojišťovací služby. Bezpochyby jsou předmětem útoku peněžní prostředky pojišťovny, k jejichž vyplacení ve formě pojistného plnění směřovalo pachatelovo protiprávní jednání. Trestněprávní ochrana se tu poskytuje majetkovým právům a vztahům v užším rozsahu, a to jen pokud jde o taková práva

¹ JELÍNEK, Jiří a kolektiv. *Trestní odpovědnost právnických osob – pět let poté*. Praha: Leges, 2017, s. 37-48.

² DRAŠTÍK, Antonín. *Trestní zákoník: komentář*. § 210 Pojistný podvod, JUDr. Žďárský Zbyněk. Praha: Wolters Kluwer, 2015.

a vztahy týkající se tzv. soukromého pojištění, které je zásadně vázáno na pojistné smlouvy, a plnění na základě něho poskytované, včetně jiných obdobných plnění.

Znakem skutkové podstaty § 210 odst. 1 TZ není způsobení škody na rozdíl od § 210 odst. 2 TZ, kdy je vyžadována škoda nikoli nepatrná (nejméně 5 000,- Kč). V následujících ustanoveních je škoda okolností podmiňující použití vyšší trestní sazby: § 210 odst. 4 TZ - větší škoda (nejméně 50 000,- Kč), § 210 odst. 5 TZ - značná škoda (nejméně 500 000,- Kč) a § 210 odst. 6 TZ - škoda velkého rozsahu (nejméně 5 000 000,- Kč). V případě, že pachatel úmyslně vyvolal v pojistnou událost, je škodou způsobenou tímto trestným činem částka, kterou pojišťovna neoprávněně vyplatila ve formě pojistného plnění, nikoliv hodnota pojištěného majetku (např. fingované odcizení motorového vozidla; úmyslné vyvolání pojistné události).¹ Škodou je také suma neoprávněně vyplaceného pojistného plnění, která je rozdílem mezi vyplaceným pojistným plněním a oprávněně vyplaceným pojistným plněním tzv. nesporným plněním (např. existuje pojistné plnění na které má poškozený nárok, k pojistné události došlo, ale pachatel škodu úmyslně navýšil nebo stav vyvolaný pojistnou událostí úmyslně udržoval).

Závěr

Cílem příspěvku bylo přehledné zpracování problematiky trestněprávního vymezení trestného činu pojistného podvodu se zaměřením na skutkovou podstatu trestného činu pojistného podvodu s *akcentem na pojistné podvody v oblasti pojištění motorových vozidel*, trestní odpovědnost pachatele a legislativní vymezení poškozeného. Na podkladě zpracovaného materiálu je možné odpovědět na v úvodu položenou otázku, zda je aktuální trestněprávní úprava pojistného podvodu dostatečná, a zároveň potvrdit nebo vyvrátit stanovenou hypotézu.

Dle úsudku autora, který vznikl na podkladě prostudované literatury a judikatury, je aktuální trestněprávní úprava pojistného podvodu v trestním zákoně dostatečná, zejména její oddělení do samostatné skutkové podstaty v novém trestním zákoně bylo významně užitečným krokem, kdy došlo k extenzivnějšímu vymezení skutkové podstaty trestného činu pojistného podvodu, která umožňuje orgánům činným v trestním řízení úspěšně kvalifikovat a trestně stíhat tuto trestnou činnost. Je důležité uvést, že někteří významní odborníci v oblasti trestního práva v čele s prof. Jelínkem² považují za nedostatek právní úpravy, že základní skutková podstata dle § 210 odst. 1 TZ nevyžaduje způsobení škody na majetku nebo obohacení pachatele nebo někoho jiného. Autor v souvislosti s trestním řízením ve věci pojistného podvodu velmi kladně hodnotí přijetí zákona č. 418/2011 Sb., o trestní odpovědnosti právnických osob a řízení proti nim, a to i přes konkrétní nedokonalosti ve smyslu neurčitostí a nekoncepčnosti po novele zákona provedené zákonem č. 183/2016 Sb. Jako doplnění autor upozorňuje na nejednotnost judikatury Nejvyššího soudu ČR ve vztahu k otázce vymezení subjektu trestného činu pojistného podvodu v případech smluvního typu pojištění.

¹ DRAŠTÍK, Antonín. *Trestní zákoník: komentář*. § 210 Pojistný podvod, JUDr. Žďárský Zbyněk. Praha: Wolters Kluwer, 2015.

² Např. prof. JUDr. Jiří Jelínek, CSc.

V úvodu stanovenou **hypotézu lze potvrdit - Aktuální trestně právní úprava trestného činu pojistného podvodu je ve vztahu k činnosti orgánů činných v trestním řízení dostatečná.** Aktuální trestně právní vymezení trestného činu pojistného podvodu není výrazně problematické ve vztahu k činnosti orgánů činných v trestním řízení.

Literatura

- BRIM, Luboš. Přičitatelnost přestupků právnickým osobám (se zřetelem k právu trestnímu). *Soudní rozhledy* [online]. 2018, č. 11-12. [cit. 29. 11. 2018]. ISSN 1211-4405. Dostupné z: <https://www.beck-online.cz/bo/results-group.seam?groupIndex=9&group-items-display=toc&showBackLink=false>.
- ČEP, David. Základy trestní odpovědnosti právnických osob ve světle judikatury Nejvyššího soudu (1. část). *Trestněprávní revue*. [online]. 2018, č. 9. [cit. 29. 11. 2018]. ISSN 1213-5313. Dostupné z: <http://www.beck-online.cz/bo/document-view.seam?documentId=njptembrg5pxexzshfpxi4q>.
- ČEP, David. Základy trestní odpovědnosti právnických osob ve světle judikatury Nejvyššího soudu (dokončení). *Trestněprávní revue*. [online]. 2018, č. 10. [cit. 29. 11. 2018]. ISSN 1213-5313. Dostupné z: <https://www.beck-online.cz/bo/document-view.seam?documentId=njptembrgzpxexzsgnpxi4q>.
- DRAŠTÍK, Antonín. *Trestní zákoník: komentář*. § 210 Pojistný podvod, JUDr. Žďárský Zbyněk. Praha: Wolters Kluwer, 2015. ISBN 978-80-7478-790-4.
- FENYK, Jaroslav; SMEJKAL, Ladislav; BÍLÁ, Irena. *Zákon o trestní odpovědnosti právnických osob a řízení proti nim. Komentář 2.*, podstatně přepracované a doplněné vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2018. 272 s. ISBN 978-80-8558-965-7.
- JELÍNEK, Jiří a kol. *Trestní zákoník a trestní řád s poznámkami a judikaturou*. 1. vydání. Praha: Leges, 2009. 1216 s. ISBN 978-80-87212-22-6.
- JELÍNEK, Jiří a kolektiv. *Trestní odpovědnost právnických osob – pět let poté*. 1. vyd. Praha: Leges, 2017. 288 s. ISBN 978-80-7502-205-9.
- NOVOTNÝ, František a kol. *Trestní zákoník 2010: stav k 1. 4. 2010: komentář, judikatura, důvodová zpráva*. Praha: Eurounion, 2010. 838 s. ISBN 978-80-7317-084-4.
- NOVOTNÝ, Oto; VANDUCHOVÁ, Marie; ŠÁMAL, Pavel a kol. *Trestní právo hmotné. Obecná část*. 6. vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, a.s., 2010. 584 s. ISBN 978-80-7357-509-0.
- ŠÁMAL, Pavel a kol. *Trestní právo hmotné*. 8. vyd. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2016. 1052 s. ISBN 978-80-7552-358-7.
- ŽĎÁRSKÝ, Zbyněk. K problematice subjektu trestného činu pojistného podvodu. *Trestněprávní revue*. Č.12/2010. Praha: C. H. Beck, 2010, s. 375-382. ISSN 1213-5313.

Právní normy

- Zákon č. 140/1961 Sb., *trestní zákon* v posledním znění.
- Zákon č. 40/2009 Sb., *trestní zákoník* v posledním znění.
- Zákon č. 168/1999 Sb., *o pojištění odpovědnosti za škodu způsobenou provozem vozidla a o změně některých souvisejících zákonů* v posledním znění.
- Zákon č. 253/1997 Sb., *kterým se mění a doplňuje z. č. 140/1961 Sb., trestní zákon, ve znění pozdějších předpisů*.
- Zákon č. 12/1997 Sb., *o bezpečnosti a plynulosti provozu na pozemních komunikacích* v posledním znění.
- Zákon č. 37/2004 Sb., *o pojistné smlouvě* v posledním znění.
- Zákon č. 89/2012 Sb., *občanský zákoník* v posledním znění.
- Zákon č. 418/2011 Sb., *zákon o trestní odpovědnosti právnických osob a řízení proti nim v posledním znění* (ZTOPO).
- Zákon č. 312/2001 Sb., *O státních hranicích* v posledním znění.

Zákon č. 277/2009 Sb., *o pojišťovnictví* v posledním znění.

Zákon č. 218/2003 Sb., *Zákon o odpovědnosti za protiprávní činy a soudnictví ve věcech mládeže a o změně některých zákonů* v posledním znění.

Vyhláška ministerstva financí České republiky 492/1991 Sb., kterou se stanoví rozsah a podmínky zákonného pojištění odpovědnosti za škodu způsobenou provozem motorového vozidla.

Judikatura

Důvodová zpráva k novele trestního zákona č. 253/1997 Sb., ASPI.

Usnesení Nejvyššího soudu sp. zn. 3 Tdo 973/2007, ze dne 12. prosince 2007.

Usnesení Nejvyššího soudu sp. zn. 5 Tdo 1412/2007, ze dne 27. 3. 2008.

Usnesení Nejvyššího soudu sp. zn. 7 Tdo 1251/2010, ze dne 9. prosince 2010.

Usnesení Nejvyššího soudu sp. zn. 11 Tdo 72/2010, ze dne 21. 12. 2010.

Usnesení Nejvyššího soudu sp. zn. 5 Tdo 17/2011, ze dne 19. ledna 2011.

Usnesení Nejvyššího soudu sp. zn. 8 Tdo 627/2015, ze dne 24. listopadu 2015.

Usnesení Nejvyššího soudu sp. zn. 6 Tdo 1072/201, ze dne 25. listopadu 2015.

Usnesení Nejvyššího soudu spis. zn. 8 Tdo 972/2016, ze dne 27. 9. 2016.

Usnesení Nejvyššího soudu sp. zn. 3 Tdo 487/2018, ze dne 28. 6. 2018.

R E S U M É

Příspěvek je zaměřen na zpracování základního trestněprávního vymezení k trestnému činu pojistného podvodu a posouzení, zda je aktuální trestněprávní úprava trestného činu pojistného podvodu, ve vztahu k činnosti orgánů činných v trestním řízení, dostatečná.

První část příspěvku obsahuje rozbor skutkové podstaty trestného činu pojistného podvodu vč. komparace s jeho předchozí právní úpravou. Druhá část se věnuje problematice trestněprávní odpovědnosti fyzických osob a právnických osob. Třetí část článku je zaměřena na legislativní vymezení poškozené právnické osoby.

Klíčová slova: trestný čin, pojistný podvod, skutková podstata trestného činu, trestněprávní odpovědnost, trestněprávní odpovědnost právnické osoby, poškozená právnická osoba, pojištění.

S U M M A R Y

VYSKOČIL, Martin: CRIMINAL LAW DEFINITION OF INSURANCE FRAUD

The paper focuses on the processing of basic criminal law defining the crime of insurance fraud and the assessment whether the present criminal legislation of the crime of insurance fraud is sufficient in relation to the activities of law enforcement bodies.

The first part of the paper contains an analysis of the facts of the crime of insurance fraud including the comparison with its previous legal regulation. The second part deals with the issue of criminal liability of natural persons and criminal liability of legal persons. The third part of the article focuses on the legislative definition of the aggrieved legal person.

Key words: crime, insurance fraud, facts of the offence, criminal liability, criminal liability of a legal person, aggrieved legal person, insurancee.